

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U O E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

S U M A R**JURISPRUDENȚĂ:**

Curtea de casație s II: *Suzana Petrovici cu Costache Petrovici, Casa de depuneri Ministerul de finanțe ș a* ;
Idem s. III: *P. Călugăreanu cu Ministerul de finanțe* ;
Tribunalul Dolj s I: *Moștenitoarele defunctei Tudora N. Grigorașcu cu I. Săndulescu, cu o Observație de d-l Corneliu Botez.*
Tribunalul Covurlui s II: *Isidor Kaufman cu firma Margulies & Comp., cu o Observație de d-l Em. Dan.*

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II
Audiența dela 4 Noembrie 1908

Președenția d-lui N. MANDREA, președinte
Suzana Petrovici cu Costache Petrovici, Casa de depuneri, Ministerul de finanțe ș. a.

Poprire. — Prețul rezultat din vânzarea unui imobil dotal declarat alienabil.
Dacă acest preț poate fi urmărit și poprit. — (Articolul 1246 din Codul civil).

Prețul rezultat din vânzarea unui imobil dotal, declarat alienabil prin actul dotal, poate face obiectul urmăririlor creditorilor și, prin urmare, asupra lui se poate face poprire.

Deciziunea 192/908. — Respins recursul făcut de Suzana Petrovici contra sentinței No. 230/908 a Tribunalului Covurlui, s. II, în proces cu Costache Petrovici, Casa de depuneri, Ministerul de finanțe ș. a.

Curtea,
Ascultând pe d-l avocat Radovici, în desvoltarea motivului de casare, și
Pe d-l avocat Zeuceanu, în combateri.

Deliberând,
Asupra motivului de casare, invocat:
«Greșita interpretare a art. 1246 din Codul civil; căci deși conform acestui text dota extimată trece în proprietatea bărbatului, totuș ea nu poate fi urmărită de creditorii săi».

Având în vedere că poprirea ce s'a validat de ambele instanțe de fond a fost făcută asupra prețului rezultat din vânzarea unui imobil dotal;

Că tribunalul constată că prin actul dotal s'a stipulat alienabilitatea imobilului, ceea ce era permis să se stipuleze conform art. 1252 din Codul civil;

Că, dacă imobilul este declarat alienabil, și dacă s'a putut vinde pe temeiul acestei stipulațiuni, prețul nu poate fi considerat ca inalienabil, pentru că prețul înlocuiește însuș imobilul, și dacă era alienabil imobilul prețul nu poate să fie inalienabil;

Că, așa fiind, prețul rezultat din vânzarea imobilului putea face obiectul urmăririlor creditorilor;

Că, de aceea, tribunalul nu a săvârșit nici o violare de lege, și motivul de casare este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III
Audiența dela 17 Octomvrie 1908

Președenția d-lui G. P. PETRESCU, președinte
P. Călugăreanu cu Ministerul de finanțe

Taxe succesoriale.—Suprataxă. — Avere mobilă producătoare de venit. — Creanțele aflate în succesiune.— (Art. 48 din Legea timbrului).

Creanțele sunt avere mobilă susceptibilă de a produce venit; deci au a fi supuse la suprataxa de 4°/₁₀ când sunt transmise prin succesiune ab-intestat unui descendent, conform art. 48, aliniatul 2 și 7, din Legea timbrului.

Decizia 280/908. — Respins recursul făcut de P. Călugăreanu, contra sentinței Tribunalului Dolj, s. II, No. 124/908, dată în proces cu Ministerul de finanțe.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat P. Poni, în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Zeuceanu, în combateri; și

Pe d-l procuror-general Ciru Oeconomu, în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivului de casare, invocat de recurent:

«Rea interpretare și violarea art. 48 din Legea timbrului, de oarece tribunalul constată că în succesiunea soției mele a rămas o creanță producătoare de venit, și astfel găsește că bine m'a impus să plătesc ca taxă de înregistrare suma de lei 480 (patru sute optzeci) conform art. 48, aliniatul 2 și 7, din Legea timbrului. Faptele stau altfel de cum le constată tribunalul».

«Când m'am căsătorit cu soția mea, azi decedată, în adevar că dânsa a adus cu dota 10000 lei numerar, care însă s'a primit în mână de subsemnatul (și pe cari nu-i mai am), asigurându-i eu inscripție legală într'un mobil al meu, așa că la încetarea sa din viață, în patrimoniul succesiunii

sale s'a găsit o creanță neproducătoare de venit, actul dotal, care creanță nefiind prevăzută de lege urmează să fie scutită cu totul de taxe, sau cel mult să fie impus fiul meu, prin mine, să plătesc numai 2% ca taxă de înregistrare, scutindu-se, bine înțeles, datoriile legale; căci, în speță, s'ar putea aplica cel mult art. 48, aliniatul 2, nu și aliniatul 7, (acestaș articol) care zice, la partea ce ne interesează: «taxele prevăzute la fiecare din aliniatele de mai sus se vor spori cu încă 4 lei la suta de lei pentru averea mobilă susceptibilă de a produce venit»; ceea ce înseamnă că trebuie să se găsească la deschiderea succesiunii avere mobilă ce poate produce venit, ca să poată fi impusă la suprataxa de 4 la sută, iar nu creanțe incasabile, fără procente după 20 ani, adică la venirea fiului meu la majorat, cum este în speță».

Având în vedere că din sentința supusă recursului rezultă că prin deciziunea Ministerului de finanțe, cu data de 11 Septembrie 1907, recurentul P. Călugăreanu a fost condamnat, în calitate de tutore legal al minorului său fiu, să plătească suma de 160 lei taxă de înregistrare și 320 lei suprataxă, în total 480 lei, pentru averea succesorală rămasă pe urma defunctei Maria Călugăreanu, compusă dintr-o creanță ipotecară dotală de 10000 lei;

Având în vedere că P. Călugăreanu făcând apel, tribunalul i l-a respins ca nefondat;

Având în vedere că numitul a susținut înaintea tribunalului că defuncta Maria P. Călugăreanu, cu ocaziunea căsătoriei sale, i-a adus ca dotă suma 10000 lei, în numerar, cari bani, primindu-i, i-a asigurat cu inscripțiune ipotecară într-un imobil al său, și ca această avere nefiind actualmente producătoare de venit nu trebuia impusă cu suprataxă;

Considerând că, după dispozițiunile art. 48, aliniatul 1 și 7, din Legea timbrului, sunt supuse la taxa de 2% succesiunile ab-intestat deferite descendenților în linie directă, iar această taxă trebuie să se sporească și cu încă 4 lei la suta de lei pentru averea mobilă susceptibilă de a produce venit;

Considerând că în genere ori și ce creanțe sunt niște averi mobiliare susceptibile de a produce venit; și este indiferent dacă, din vre-o împrejurare oarecare, vre-o creanță, în momentul deschiderii unei succesiuni, n'ar produce venit;

Că, în speță, creanța de 10000 lei, rămasă pe urma def. Maria Călugăreanu, fiind cu drept cuvânt considerată ca producătoare de venit, și dânsa intrând în spiritul și litera art. 48, aliniatul 7, din Legea timbrului, ea a fost bine impusă și la taxa și la suprataxa prevăzută de lege;

Că, deci, astfel fiind adevărata voință a legii în această privință, motivul devine nefondat și trebuie să fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOLJ, SECȚIA I

Audiența dela 20 Noembrie 1908

Președenția d-lui CONST. GARDAREANU, judecător de ședință

Moștenitoarele defunctei Tudora N. Grigorașcu cu I. Săndulescu
Sentința No. 617

Judecarea pricinilor.—Lipsa uneea din părțile.—Dacă art. 151 din Procedura civilă e aplicabil când soții n'au fost citați.—Chemare la interogator, încuviințată odată cu acțiunea.—Amânarea pricinii.—Nementinerea interogatoriului prin jurnalul de amânare.—Dacă se presupune menținut pentru viitoarea înfățișare.—Motive de recurs.—Punerea din oficiu în discuțiune a mijloacelor de apărare, când părțile lipsesc.—Neadmisibilitate.—(Art. 151 din Procedura civilă și art. 83 din Legea judecătorilor de ocoale).

1° Dacă la termenul fixat de judecată, din mai multe părți lipsește una, se poate aplica art. 151

din Procedura civilă fără a se amâna procesul din lipsă de procedură, cu toate că n'au fost citați soții pentru autorizare.

2° Dacă, odată cu intentarea acțiunii, se admite chemarea la interogatoriu, și dacă la prima zi fixată se amână pricina, fără a mai fi menținut interogatoriul, întru cât cei chemați la interogatoriu, nu s'au înfățișat, se presupune ca menținut pentru înfățișarea viitoare.

3° Conform art. 83 din Legea judecătorilor de ocoale, nu se poate invoca, în recurs, ca motiv că judecătorul nu a luat apărarea din oficiu a părților, atunci când părțile, cărora le-ar fi profitat apărarea, au lipsit.

Tribunalul,

Având în vedere recursul de față, actele cauzei și susținerile părților;

Având în vedere că din lucrările aflate în dosarul cărții de judecată, atacată cu recurs, se constată în fapt următoarele:

Intimatul I. Săndulescu face acțiune la Judecătoria Ocolului I Craiova, contra recurentelor de astăzi, pentru ca, în calitate de moștenitoare ale def. Tudora N. Grigorașcu, să-i plătească 210 lei, dându-se termen de judecată la 14 Maiu 1908, termen care n'a rămas fixat, de oarece afacerea fiind din cele ce se judecă după art. 58 din Legea judecătorilor de ocoale, trebuia judecată la comuna S'a trimis la comuna Livezile, unde s'a fixat primul termen de 8 August 1908, când, din lipsa părții Păuna Păun V. N. Trancă, s'a aplicat art. 151 din Procedura civilă, amânându-se pricina la 22 August, când, în lipsa părților, s'a pronunțat hotărârea cu No. 13/908, care în urmă, atacându-se de părțile cu opoziție, prin cartea civilă No. 16/908, s'a respins ca inadmisibilă, pe motiv că în cauză se aplicase art. 151 din Procedura civilă, deci se ridicase părților dreptul de opozițiune;

Având în vedere că părțile au făcut recurs în contra cărții de judecată prin care li s'a respins opoziția ca inadmisibilă, iar nu în contra celei dintâi cu ocaziunea pronunțării căreia susțin că legea s'a călcat;

Considerând că, deși din jurnalul încheiat de d-l judecător de ocol rural în ziua de 5 August 1908, rezultă că pentru acea zi nu fuseseră citați soții părților pentru autorizare, totuși art. 151 din Procedura civilă bine a fost aplicat în lipsa uneea dintre părțile de oarece pe de o parte părțile nefiind reclamante în proces, ca părțile puteau sta în proces chiar fără autorizația soților, conform art. 197 din Codul civil; iar pe de altă parte, pentru a nu se mai străgăni părțile cu o amânare mai mult, numai pentru citarea soților, judecătorul de ocol a putut foarte bine considera procedura completă pentru părți, luând de odată două măsuri: aplicarea art. 151 din Pr. civilă și citarea soților pentru autorizare, căci era chiar în spiritul legii sale organice, care a avut de scop simplificarea formelor de judecată pentru împriicinării săi, cum rezultă destul de clar din termenii art. 84, unde judecătorul poate admite dela intentarea acțiunii orice mijloace de dovadă, rămânând a se discuta la înfățișare legalitatea lor;

Considerând că, afară de aceasta, chiar dacă în momentul aplicării art. 151 din Pr. civilă procedura de chemare s'ar fi considerat necompletă, din cauza necitării soților părților pentru autorizare; dar această lipsă s'a acoperit în ziua de 22 August 1908, când s'a pronunțat cartea de judecată, prin prezentarea acelor soți în persoană și declarațiunile lor că autoriză pe soțiile lor a sta în judecată;

Considerând că, în ce privește chestiunea că la pronunțarea acelei cărți de judecată părțile nu aveau cunoștință de dispozițiunea aplicării art. 151 din Pr. civilă în cauză, aceasta este neexact, de oarece două

dintre părțile, fiind prezente la aplicarea acelei dispozițiuni, au luat cunoștință de dânsa, iar părțile lipsă nu justifică astăzi cu nimic că dânsa nu i s'a comunicat prin citație acea dispozițiune, de oarece din cartea de judecată se vede că procedura a fost completă ;

Considerând că în ce privește faptul că părțile, pentru ziua de 22 August, când s'a pronunțat hotărîrea care le obliga la plată, nu erau chemate la interogatoriu, aceasta iarăș nu este întemeiat, deoarece, din împrejurarea că s'a pronunțat hotărîrea pe baza celui interogatoriu, reiese că acea dispozițiune a fost menținută din precedent, fiind admisă din chiar momentul primirii acțiunii și părțile chiar știau de menținerea celui interogatoriu, căci încă nu răspuseră în instanță asupra punctelor din interogatoriul admis ;

Considerând că motivul ce mai invoacă recurentele, că judecătorul de ocol nu le-a luat apărarea din oficiu conform art. 83 din legea sa organică, este de asemenea neîntemeiat, întru cât la pronunțarea primei cărți de judecată părțile, azi recurente, au lipsit, deci motivele invocate azi, *chiar de ar fi fost întemeiate*, judecătorul nu le putea pune la îndămâna părților ce lipseau ; iar în opozițiunea făcută de părțile, ele iarăș nu mai puteau fi discutate, întru cât opoziția lor era inadmisibilă, acel drept fiind aplicat prin aplicarea anterioară a art. 151 din Pr. civilă, și prima carte de judecată neatacându-se cu recurs, singura cale de reformare la care mai era supusă, dobândise în acest caz și puterea lucrului judecat ;

Că din toate acestea nerezultând că judecătorul de ocol cu ocaziunea pronunțării cărții de judecată atacată cu recurs, ar fi comis vre-o omisiune esențială, sau ar fi violat legea, conform art. 106 din Legea judecătorilor de ocoale, recursul de față se găsește de tribunal că nu este întemeiat și ca atare urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judec de instrucțiune, I. Strelicescu, respinge ca neîntemeiat recursul.

(ss) C. Gărdăreanu ; I. Strelicescu.

Grefier (s) I. Bobeanu

OBSERVAȚIE. — Sentința Tribunalului Dolj, secția I, reprodusă mai sus, rezolvă câteva puncte de drept, cu a căror soluțiune nu ne putem uni. Cel dintâiu punct dedus în judecata tribunalului, ca instanță de recurs, a fost dacă se poate aplica art. 151 din Proced. civilă, când sunt în cauză mai multe părți, din cari una lipsește, *cu toate că soții n'au fost citați*. Tribunalul, pentru a ajunge la concluziunea că judele de ocol a făcut o bună aplicație a art. 151 din Proced. civilă și fără citarea soților părților, pleacă dela premiza greșită că părțile puteau să stea în judecată chiar fără autorizația soților, conform art. 197 din Codul civil. Art. 197 din Codul civil se rostește, în adevăr, că femeea măritată nu poate porni judecată fără autorizația bărbatului ei, de unde s'ar părea că dânsa n'ar avea trebuință de această autorizație pentru a sta în judecată ca pârâtă. Dar art. 197 din Codul civil, astfel cum e redactat, nu-i decât traducerea necorectă a art. 215 din Codul Napoleon, care întrebunțează expresiunile : «La femme ne peut ester en jugement sans l'autorisation de son mari», etc. Legiuitorul român a tradus expresiunile «ester en jugement» prin «nu poate porni judecata» dena-

turând astfel sensul logic al textului francez. Probă însă că intențiunea s'a n'a fost de a se abate dela sistemul legiurii franceze este art. 198 din Codul civil, care urmează după art. 197, prin care se zice că autorizațiunea bărbatului nu se cere când femeea va fi urmărită înaintea judecării în pricini criminale și polițienesti. De aci, prin argument a contrario, rezultă destul de limpede că dânsa are nevoie de această autorizație, când e vorba de a sta în judecată ca pârâtă în pricinile civile și comerciale.

Și rațiunea unei asemenea autorizări e ușor de înțeles, căci, cum se exprimă distinsul nostru jurisconsult *D. Alexandresco*, printr'o apărare greșită, fără știrea bărbatului, femeea ar putea să-și primejduiască interesele sale ¹⁾. Din cauza lipsei de experiență și prevedere, ea are deci nevoie de a fi asistată atât ca reclamantă cât și ca pârâtă, simpla asistență fiind îndestulătoare, de oarece echivalează cu o autorizare.

Art. 205 și 1285 din Codul civil, cari cer ca femeea măritată să fie asistată de soțul ei ori de câte ori e vorba de a sta în judecată ca reclamantă sau pârâtă în cazurile prevăzute de aceste texte, nu fac de cât consacrarea acestui principiu de drept care e de riguroasă aplicare. Insași Inalta Curte de casație, la început șovăielnică, a revenit asupra jurisprudenței sale protivnice, decizând în Secțiuni-Unite ²⁾, cu puternice temeuri, asupra cărora găsim inutil a ne mai opri, tot în sensul arătat de noi.

Cu toate acestea, Tribunalul Dolj, secția I, admite interpretarea contrarie fără a da și motivele de drept cari au putut-o determina de a reveni asupra unei interpretări admisă astăzi în mod constant și uniform în practica instanțelor noastre judecătorești, căci nu putem considera ca motiv temeinic acela că judecătorul de ocol «a putut prea bine considera procedura îndeplinită pentru a nu se străgăni părțile cu o amânare mai mult», luând deodată două măsuri : și aplicarea art. 151 și citarea soților pentru autorizare, ca fiind «în spiritul legii sale organice, care a avut de scop *simplificarea* formelor de judecată».

Răspundem : Dacă legea judecătorilor de ocoale prevede simplificarea formelor de judecată, judecătorul nu poate, fără a fi arbitrar, să suprime formele de judecată și garanțiile legii îngrăditoare unei drepte și valabile judecări. Art. 84 din Legea jud. ocoale ³⁾, pe care se sprijină tri-

¹⁾ D. Alexandresco, «Dreptul civil», vol. I, ed. II, p. 743.

²⁾ I. C. Barozzi, «Repertoriul general de jurisprudență», vol. II, No 10 și 27 pag. 290 și urm.

³⁾ Acest text corespunde în parte dispoziției art. 71 din Procedura civilă, în temeiul căruia președintele tribunalului

bunul spre a ajunge la o așa stranie soluție, dă drept judecătorului ca, odată cu intentarea unei acțiuni, să admită orice *mijloc de dovadă*, sub rezerva discuției la termenul de înfățișare, dar nu-l autoriză de a judeca, când *procedura* nu e îndeplinită și deci când procesul nu e în stare a fi judecat, pentru că citarea părților în instanță, și mai ales a persoanelor incapabile, fără paza formelor prescrise de lege, constituie o chestiune de ordine publică, peste care judecătorul nu poate trece fără a săvârși un adevărat abuz.

În subsidiar, în ipoteza când părțile n'au putut sta în instanță fără autorizarea soților, tribunalul găsește că nulitatea rezultând din această neobservare a legii s'a acoperit la termenul următor prin prezentarea soților în instanță și declarațiunea lor că-și autoriză soțiile a sta în judecată. Procedând astfel, tribunalul scapă din vedere efectele juridice ale aplicațiunii art. 151 din Proc. civilă, care consistă într'o gravă decădere: aceea a dreptului părților de a mai uza de calea *opozitiunii*. Căile de atac a hotăririlor judecătorești sunt de asemenea de ordine publică și nu se pot pierde, când condițiile legii n'au fost întrunite spre a se da loc la această decădere. În adevăr, dacă procedura n'a fost îndeplinită pentru soți când s'a aplicat art. 151, nici art. 151 n'a putut fi valabil aplicat; e ca și când părțile n'ar fi figurat de loc în instanță. Iar nulitatea, rezultând din viciul actului de procedură, a putut fi invocată de partea care a uzat mai în urmă de dreptul de opoziție⁴⁾, ca și în cazul unei opoziții, presupusă tardivă, când s'ar ataca în nulitate, pentru viciile ce ar cuprinde, dovada de comunicare a hotăririi opozate. Și într'un caz și în celalt își are puterea sa de aplicare art. 735 din Proc. civilă, care acordă unei părți dreptul de a cere să se declare nul orice act de procedură, dacă călcarea formelor i-a pricinuit o vătămare, pe care nu o poate îndrepta de cât anulând actul. Și ce vătămare mai mare poate fi de cât decăderea din dreptul de opoziție, decădere pe care judele de ocol o pronunță, respingând ca neadmisibilă opozițiunea părâtei absente dela judecată? Și cum, iarăș, s'ar fi putut repara o asemenea vătămare de cât considerându-se, cu prilejul opo-

e ținut ca: odată, cu intentarea acțiunii, să ordone chemarea părâtului la interogator, dacă partea cere inovațiune fericită introdusă de d-i C. Dissescu autorul reformei actualei legi de procedură civilă, în scopul înlesnirii judecăților.

⁴⁾ Dreptul de opoziție atârând dela lege și nu dela voința judecătorului, nu era nevoie să se atace cu recurs prima carte de judecată, de oarece stă în puterea părții ca, făcând opoziție, să dovedească nevalabilitatea aplicării art. 151 din Procedură civilă și deci, ea n'a decăzut din dreptul de a opoza. Acea carte de judecată, fiind presupusă ca bine dată în drept, și în fapt, cum ar fi putut fi atacată cu recurs pe motivul relei aplicări a acestui articol?

zițiunii, ca nulă și neavenită aplicarea art. 151 din Proc. civilă, în lipsa soților cari n'au fost legalmente citați? Ocrotirea pozițiunii femeii măritate și incapabile, dictată dintr'un interes social și public, cerea ca tribunalul să nu nesocotească această apărare a ei, care avea la bază un motiv atât de temeinic și legal.

Ce să mai zicem de argumentul dat de tribunal că, dacă două din părțile, cari au fost față la pronunțarea hotăririi, au putut avea cunoștința de aplicarea art. 151 din Pr. civilă, *această prezumpție există și pentru părta absentă*, în privința căreia procedura a fost îndeplinită, pentru că, după noi, ceea ce importă nu e dacă s'a făcut cunoscut părâtei absente aplicarea art. 151 din Pr. civilă, ci dacă această aplicare, *in sine*, a putut fi valabilă, când în fapt se stabilea că procedura n'a fost complectă în privința soților, a căror asistență, *în momentul acelei aplicări*, era necesară pentru a complecta capacitatea juridică, de a sta în instanță, a soțiilor lor.

Valabilitatea actului de procedură atacat în nulitate nu poate fi examinată și decisă sub raportul procedurilor ulterioare, decât dacă, cum am arătat, nu a pricinuit părții ce o invoacă, prin el însuș, vre-o vătămare sau decădere din vreun drept. Ori, e cert că aplicarea vițioasă a art. 151 din Pr. civilă, la termenul precedent, constituie ceva mai mult ca un act de procedură; ea constituie o dispoziție a judecătorului cu privire la o decădere dintr'un drept, *distinct de procedurile posterioare*, ale căror efecte iese din cadrul special al acelei dispoziții ordonate de judecător.

Partea recurentă a mai invocat ca motiv de casare împrejurarea că deși părțile au fost chemate la interogator odată cu acțiunea, în urma aplicării art. 151 din Pr. civilă acest mijloc de dovadă nu fusese menținut prin jurnalul de amănare.

Tribunalul, ca și judele de ocol, din faptul că o asemenea dovadă fusese admisă pentru un termen anterior, trage prezumpția că *a fost menținută și pentru termenul când s'a pronunțat cartea de judecată întemeiată pe acel interogator*.

Aci observăm că însăș admiterea unei acțiuni fondată pe mijlocul de dovadă al interogatoriului, se bazează pe o prezumpție de recunoaștere din partea unui părît a faptelor reclamațiunii pe care judecătorii, potrivit art. 234 din Pr. civilă, nu sunt ținuți numai decât să se întemeieze, fiind lăsate la suverana apreciere a lor. Ne întrebăm: cum a putut judele de ocol să se întemeieze pe o altă prezumpție—aceea a menținerii interogatoriului, fără o dispoziție expresă—pentru a considera făcută o asemenea dovadă, *să se întemeieze*

pe o prezumpție pentru admiterea altei prezumpțiuni?

Prezumpțiunile, lămurește art. 1199 din Codul civil, sunt consecințele ce legea sau magistratul trage dintr'un fapt cunoscut la un fapt recunoscut. Care e faptul cunoscut din care tribunalul a putut trage concluziunea că părțile absente, în privința cărora se făcuse aplicația art. 151 din Pr. civilă, au avut cunoștință de menținerea interogatoriului? Din aceea, cum se exprimă tribunalul, că ele încă nu răspunseră asupra punctelor din interogator? Imposibil de admis!

Prezumpția nu putea fi trasă decât dintr'un fapt în legătură cu buna lor știință că reclamantul stăruia să facă împotriva lor uz de o asemenea probă, iar acel fapt nu poate fi decât conceptul citațiilor dela dosar, din care ar fi trebuit să se observe dacă interogatoriul a fost menținut în privința tuturor părților, de unde prezumpțiunea, în caz afirmativ, că menținerea interogatoriului a fost menționată în citațiile ce li s'ar fi comunicat, ceace ar fi constituit pentru ele o deșteptare îndestulătoare că aveau a răspunde asupra faptelor reclamate.

Pentru că, dacă atunci când e vorba de decăderea cuiva din dreptul de a uza de calea opozițiunii, prin aplicarea art. 151 din Pr. civilă, legea cere să se facă mențiune în citațiuni că acest text a fost aplicat, în scop ca părțile să nu fie surprinse; aceeaș rațiune imperioasă cere ca și atunci când e vorba de a se admite o acțiune, ce mai cu seamă se judecă în ultimă instanță și fără drept de opoziție, în citație să se prevadă în mod expres chemarea la interogator, ceace în speță nu se dovedește că s'a făcut.

Dar pentru a nesocoti acest motiv ¹⁾, tribunalul se întemeiază pe dispoziția art. 83 din Legea judecătoriilor de ocoale, în temeiul căruia, după credința tribunalului, judele de ocol nici nu era ținut să ia din oficiu apărarea părților, din momentul ce au lipsit dela înfățișare. Eronată interpretare a acestui text de lege în punctul ce ne preocupă!

Potrivit art. 150 din Pr. civilă, când pârîtul nu vine la ziua înfățișării, cererea reclamantului nu poate fi admisă decât dacă judecata o va găsi întemeiată.

Judele de ocol era deci aci în rolul său și era ținut de a examina dacă reclamantul mai putea invoca proba interogatoriului, care nu fusese menținută; el avea datoria de a o respinge în lipsa

unei asemenea dovezi administrate în mod legal.

Tribunalul, din contra, fără a ține seamă de această categorică dispoziție a legii, găsește că chiar dacă un asemenea motiv ar fi fost întemeiat, judele de ocol putea trece peste dânsul, de oarece, după art. 83 din Legea judecătoriilor de ocoale, părțile lipsind, «nu le putea pune la îndemână» acest mijloc de apărare. Cu alte cuvinte, potrivit acestui text de lege, un judecător de ocol e dator de a pune din oficiu în discuțiune mijloacele ce reiese din faptele și împrejurările procesului, numai când amândouă părțile sunt prezente, nu și când pârîții lipsesc. Aci tribunalul dovedește o greșită înțelegere a aplicării art. 83 din Legea judecătoriilor de ocoale, această splendidă armă pusă de legiuitor în mâna judeului de ocol și care face dintr'ânsul o figură atât de înălțătoare, de a lua dânsul din oficiu apărarea drepturilor oricăreia din părți care lipsește la înfățișare, pentru ca hotărîrea sa să fie icoana neprihănită a judecății celei desăvârșite.

Tribunalul scapă din vedere că excesul de putere ar fi existat din partea judeului de ocol, numai atunci când dânsul ar fi rezolvit mijloace de fond, ori ar fi încuviințat vre-o excepțiune, fără să le pună în discuția părții, *împotriva căreia pot fi invocate*, fie reclamant, fie pârît. Ni se pare că tocmai procedând altfel judele de ocol ar contraveni scopului înalt urmărit de legiuitor, prin art. 83 din Legea judecătoriilor de ocoale, care e acela ca, în fața judeului de ocol, unde apare veșnic mulțimea împriicinărilor nevoiași și simpli, aceștia să fie feriți de șicanele protivnicului și ori de câteori din desbateri, sau din actele pricinii, reiese mijloace de apărare ¹⁾, priincioase celor obijduiți, și temeinice, cum recunoaște—lucru ciudat—însuș tribunalul, ele să nu fie desconsiderate, pentru că n'am mai avea oglinda unei judecăți ideale și am asista, uneori, chiar la tagăda drepturilor celor mai vădite.

E drept că sumă pentru care recurențele s'au judecat în procesul ce formează obiectul sentinței ce am examinat e neînsemnată, dar chestiunile de drept rezolvite de tribunal sunt prea importante, spre a fi trecut nerelevate, mai cu seamă că cei ce s'au judecat în proces erau locuitori dela țară, iar Legea judecătoriilor de ocoale a fost întocmită de d-l Ministru al justiției T. Stelian, în special pentru apărarea intereselor și avutului lor.

Corneliu Botez

Președinte secția II Trib. Covurului

¹⁾ Juridicește vorbind, un asemenea motiv își avea rostul lui, dacă se ataca în recurs prima carte de judecată; aci suntem cu tribunalul de acord. Dar pentru că tribunalul l-a reținut și examinat cu ocaziunea recursului făcut contra cărții de judecată prin care s'a respins opoziția ca inadmisibilă am găsit priincios să-l examinăm și noi.

¹⁾ V asupra excepțiilor și mijloacelor pe cari judele de ocol e ținut a le invoca din oficiu, cele arătate pe larg de noi în «Noul Cod de ședință al judecătorului de ocol», ed III, pag. 947 și 952.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI COVURLUI S. II

Audiența dela 21 Decembrie 1907

Președenția d-lui CORNELIU BOTEZ, președinte

Isidor Kaufmann cu firma Margulies & Co.

Sentința civilă No. 332

Legea asupra presei. — Prejudițiu. — Distribuirea în orice mod a orice fel de publicațiuni. — Dacă acest mod de distribuire poate prejudeca cu ceva comuna care și-a rezervat dreptul de afișare sau de lipirea afișelor pe ziduri. — (Art. 28 din Legea asupra presei).

Dreptul de a distribui în orice mod orice fel de publicațiuni este garantat tuturor locuitorilor acestei țări prin Constituție, și el nu poate fi împiedicat sau măcar restrâns fără violarea acestei legi fundamentale, și nu este îngăduit a se face sub acest raport vre-o deosebire între publicațiile cari au de scop răspândirea unor idei și acelea cari cuprind simple înștiințări, de oarece nici legea nu distinge, și apoi organe de publicitate sunt nu numai foile și cărțile periodice, dar și afișele și simplele înștiințări.

Astfel, dacă autoritatea municipală poate, ca măsură de edilitate, menită a asigura frumosul aspect al orașului, sau în interesele bunei ordine a siguranței și salubrității publice, să reglementeze afișarea, adică placardarea, lipirea afișelor pe ziduri, și să creeze în această privință un serviciu al său, obligatoriu pentru toți, ea nu poate să impună obligativitatea serviciului său în ce privește distribuirea, adică colportarea acelor afișe, căci în această privință există libertate desăvârșită pentru oricine de a proceda cum voiește, fără ca prin această distribuire să dea naștere vre-unui prejudiciu comunei care și-a rezervat dreptul de afișaj.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Isidor Kaufmann, în contra cărții de judecată No. 299/907 a judeului ocolului I Galați, dată în procesul ce i s'a intentat de firma Margulies & Co. ;

Având în vedere că faptul de care se plânge firma Margulies & Co., că i-a cauzat daune, constă în aceea că Kaufmann ar fi pus să se distribuie pe străzile orașului niște foi imprimate, intitulate «Mesagerul Teatrelor» prin care, între altele, anunță reprezentațiile teatrale ale unei trupe de comedii de sub direcția d-lui C. Gh. Radovici, al căruia impresar era; această distribuire — pretinde firma reclamantă — nu era în drept s'o facă Kaufmann decât printr'înșa care este întreprinzătoarea dreptului de afișaj, însoțit de Primăria comunei Galați în baza legii maximumului, afișaj care cuprinde asemenea distribuiri, și pentru care au dreptul să pretinză o taxă de 4 (patru) lei pentru o sută de afișe de care pârțul l-a lipsit;

Având în vedere că numai faptele ilicite obligă la repararea prejudiciului cauzat, adică acelea cari n'ar constitui din partea autorului exercițiul unui drept al său ;

Având în vedere că dreptul de a distribui, în orice mod, orice fel de publicațiuni, este garantat tuturor locuitorilor acestei țări prin Constituție și el nu poate fi împiedicat sau măcar restrâns fără violarea acestei legi fundamentale și nu este îngăduit a se face sub acest raport, vre-o deosebire între publicațiile cari au de scop răspândirea unor idei și acelea care cuprind simple înștiințări, de oarece nici legea nu distinge; și apoi organe de publicitate sunt nu numai cărțile și foile periodice, dar și afișele și simplele înștiințări (art. 28 din Legea asupra presei) ;

Considerând că dacă autoritatea municipală poate, firește, ca măsură de edilitate menită a asigura frumosul aspect al orașului, sau în interesul bunei ordine,

a siguranței și salubrității publice, să reglementeze afișarea, adică placardarea, lipirea avizelor pe ziduri și să creeze în această privință un serviciu al său, obligatoriu pentru toți, ea nu poate să facă același lucru și mai ales nu poate să impună obligativitatea serviciului său în ce privește distribuirea, adică colportarea acelor afișe, în această privință existând libertate desăvârșită pentru oricine de a proceda cum voiește ;

Că, de altfel, aceeși rațiuni invocate pentru reglementarea afișajului: frumosul aspect al orașului nu-și mai poate avea locul, când e vorba de distribuire, care nu lasă urme vizibile; iar pentru a împiedica aruncarea în stradă a avizelor de către acei la cari se distribuie și deci pentru a asigura curățenia stradelor, primul n'are decât să dea o ordonanță în acest sens, cu sancțiunea pedepsei prevăzută de art. 385, al. IX din Cod. pen. pentru contravenienți, măsură care ar avea îndoitul avantaj de a fi legală fiindcă nu atinge principiul libertății de distribuire, și de a fi eficace, de oarece nu vedem întru cât imprimarele, distribuite prin intermediul d-lor Margulies & Co., vor fi mai apărate de soarta de a se vedea aruncate în stradă decât acele distribuite în alt mod ;

Considerând că este nefondată obiecțiunea Judecătorului de ocol, că faptul imputat lui Kaufmann trebuie neapărat considerat ca ilicit, atât timp cât ordonanța, prin care primăria își însușește dreptul de afișaj, n'a fost anulată de Inalta Curte de casație, secția Contenciosului administrativ, singura instanță care are cădere de a judeca atare act administrativ; de oarece în speță nu e vorba de conflictul între o autoritate și un particular, care cere anularea actului autorității, ci de un conflict de drepturi între doi particulari, cu ocaziunea judecării căruia se invoacă o ordonanță comunală și nu poate face îndoială că judecătorul ordinar fiind competent să judece și excepțiunea ce se propune cu acest prilej, și deci să aprecieze, pe cale incidentală, legalitatea actelor sau regulementelor administrative, cum este în cazul de față ;

Că, prin urmare, ordonanța Primăriei de Galați, invocată de Margulies & Co., ca generatoare a drepturilor lor este nelegală; iar faptul lui Kaufmann constituind exercițiul unui drept al său, nu poate fi vorba de daune ;

Pentru aceste motive, redactate de d-l membru de ședință Eug. Bonachi, Tribunalul, în majoritate admite apelul, etc.

Opiniune

Subsemnatul difer de opiniunea majorității pentru următoarele motive: Conform art. 4 din Legea maximumului din 27 Martie 1903 comunele sunt autorizate în general de a înființa taxe atât pentru folosința temporară a bunurilor din domeniul public al lor, precum grădini, piețe, etc., cât și pentru diferitele servicii ce vor regula a se face pentru uzul particular al locuitorilor, precum e serviciul curățitului gunoanelor și alte servicii relative la întreținerea frumoasei înfățișări a orașelor sau în interes de edilitate și salubritate. Textul art. 4 fiind enunțativ, numărul, felul și natura serviciilor organizate de comună sunt lăsate la aprecierea sa, cu o singură condiție: ca să consistă în măsuri de interes public de natura celor precizate prin acest text. Primăria comunei Galați, întemeindu-se pe această dispoziție de lege, prin contractul dat 20 Aprilie 1906, concedează firmei Margulies & Co dreptul de afișaj al publicațiilor și înștiințărilor particularilor cari până în prezent se lipeau pe zidurile și gardurile particulare, stricând frumosul aspect al orașului; ori se distribuiau de particulari în public, care de regulă le aruncă pe strade de unde se strâng de oamenii serviciului de curățire a orașului, serviciu întreținut cu cheltuiala comunei. Margulies și-a luat obligațiunea ca asemenea afișe să le lipească la anumite puncte ale orașului pe niște placarde

de lemn construite cu cheltuiala sa, cum și de a plăti o sumă determinată comunei. În schimbul acestui avantaj, comuna i-a acordat dreptul de a percepe mici taxe dela particularii, cari vor avea necesitate să recurgă la serviciul de afișaj, fie pentru lipirea afișelor sau publicațiilor de reclamă, fie pentru răspândirea lor în public. Comuna, din ceace încasează dela concesionar, e presupusă că își aprovizionează la rândul său fondul necesar pentru întreținerea bunului aspect al orașului, prin adunarea gunoaelor provenind din afișele aruncate pe uliți, sau dispilate dela locurile anume destinate pentru lipirea lor. E neîndoios că la baza contractului dintre primărie și Margulies rezidă un fapt licit, de oarece concesiunea dreptului de afișaj e o consecință firească a dreptului comun, de a stabili perceperea unei taxe dela particulari, în limitele Legii maximului, și în scopul întreținerii serviciului de curățenie a orașului; iar concesionarul înlesnește comunei, prin perceperea de către dânsul a acelor taxe, posibilitatea îndeplinirii unei măsuri de edilitate și salubritate publică permisă de lege. În asemenea împrejurări, fapta lui Kaufman, de a împărți în public anunțul său intitulat «Mesagerul teatrelor», constituie un act ilicit, întrucât prejudiciiază dreptul lui Margulies, care singur are autorizație de a exploata afacerea afișajelor în schimbul îndatoririlor ce și-a luat față de comună, și, ca atare, acțiunea sa în daune contra lui Kaufman fiind întemeiată, legal a procedat judele de ocol când a hotărât încuviințarea ei;

Dar în înlăturarea atât a ordonanței comunei din 23 Maiu 1906, cât și a contractului intervenit între ea și firma Margulies, se afirmă de apelant că dispoziția relativă la concedarea dreptului de răspândire a anunțurilor în public atinge Constituția, care interzice orice măsuri de cenzură sau de restrângere adusă libertății publicațiilor;

Această afirmare se sprijină pe o greșită înțelegere a art. 24 din Constituțiune, care proclamă libertatea de a publica și comunica ideile și opiniunile și oprește cenzura și orice măsură preventivă pentru apariția și distribuția publicațiilor. În adevăr, nu s'a făcut nici o oprire lui Kaufman de a tipări și răspândi anunțul său intitulat «Mesagerul teatrelor»; probă e împrejurarea că acest anunț s'a tipărit și s'a răspândit în public de Kaufman, cum rezultă din martorii ascultați la prima instanță, așa că Kaufman a avut deplină libertate de a comunica publicului ideile exprimate prin acea publicațiune;

Kaufman, însă, a abuzat de dreptul său, pentru că, în exercitarea lui, a înfrânt o dispoziție relativă la o măsură de edilitate și salubritate publică, luată de comună în interesul păstrării frumosului aspect al orașului, cum se uzitează și în alte țări. Kaufman, prin încălcarea acestei dispoziții, s'a sustras dela plata taxei de afișaj, concesionat lui Margulies de Primărie, care, în legătură cu această concesionare, și-a rezervat pe seama sa serviciul curățirii, pentru întreținerea căruia toți locuitorii orașului sunt ținuti să contribuie, întru cât prin mijlocirea modalității chibzuite de primărie, acest serviciu are de scop atingerea unui interes obștesc. Pe de altă parte, taxele stabilite în acest scop de comună nu depășește limitele însemnătății serviciului adus;

Că, dar, întru cât concesionarea dreptului de afișaj nu cuprinde prin ea însăși, ca prin împrejurările cari o necesitează, nici o atingere la libertatea cuiva de a și răspândi în orice scop, pe calea presei și în public, ideile sale, procedarea comunei constituie un act de legalitate neîndoelnică, a cărui înfrângere, din partea lui Kaufman, dă dreptul lui Margulies de a cere pe calea justiției de a fi desdăunat de prejudiciul ce i s'a adus;

Din toate aceste puncte de vedere, suntem pentru respingerea apelului ca nefondat;

(s) Președinte, Corneliu Botez.

OBSERVAȚIE.—Speța judecată de Trib. Covurlui este următoarea:

Primăria comunei Galați, în baza art. 4 din Legea maximului, face un contract cu firma Margulius & C-o, prin care îi concesionează dreptul de afișaj în oraș. În virtutea acestui drept de concesiune, firma Margulius & C-o are la rândul său dreptul să perceapă o taxă de 4 lei pentru fiecare sută de afișe dela aceia cari îi vor da afișe de lipit.

Un impresar al unei trupe de teatru, d-l Isidor Kaufman, tipărește pe foi volante și sub titlul «Mesagerul teatrelor» reprezentațiile ce urma să dea trupa al cărei impresar era, și distribuie pe străzile orașului aceste imprimate.

Firma Margulius dă în judecată pe d-l Isidor Kaufman și îi cere daune pe motiv că nimeni afară de firma Margulius nu are drept să distribuie afișe sau orice alte imprimate în orașul Galați, lucru ce rezultă, pe de o parte, din convențiunea încheiată între d-sa și comună, și de altă parte din o ordonanță prin care comuna Galați își însușește dreptul exclusiv de a lipi afișe în oraș, drept pe care, prin concesiune, l-a transmis firmei Margulius.

Judecătorul de ocol dă dreptate firmei Margulius; Kaufman face apel și tribunalul, în majoritate, îi admite apelul.

Speța este nouă și interesantă.

Chestiunea ce trebuie să examinăm este: dacă, în virtutea art. 4 din Legea maximului, o comună poate, pe cale de regulament sau ordonanță, să decreteze cum că afișajul constituie un drept exclusiv, un monopol al comunei?

Cred că nu; și iată pentru ce:

Art. 4 cuprinde trei ipoteze:

Prima ipoteză: comuna are drept să înființeze taxe pentru folosința timporară a bunurilor din domeniul public al său, grădini, piețe, etc. (alinatul I).

A doua ipoteză: comuna are drept să înființeze taxe pentru diferite servicii ce va regula a se face pentru uzul particular al locuitorilor, precum: serviciul apelor, curățirea gunoiiului, etc. (alinatul I).

A treia ipoteză: comunele vor putea înființa monopolul serviciului pompelor funebre (alin. V).

Să vedem acum cu care din aceste trei ipoteze se poate asemăna afișajul?

Ipoteza a treia—monopolul—trebuie negreșit exclusă, fiindcă textul e lămurit și limitat; el nu vorbește de monopol decât în ceace privește pompele funebre.

Nici cu ipoteza a doua nu poate fi asemănare; căci cum o să supui la taxă pe un proprietar care n'are nimic de afișat?

Comuna are drept să supună pe cetățean la taxa de apă, dar pentru aceasta trebuie să-i dea apă; are drept să-l supună la taxa de gunoiu, dar pentru aceasta trebuie să-i curețe gunoiul. Dar taxă pentru serviciu de afișaj?

Înțeleg să plătească taxă acela care are nevoie să lipească afișe; dar atunci nu mai poate fi vorba de un serviciu cu caracter general pe care comuna îl face, obligator sau facultativ, cetățenilor, ci este vorba de o simplă taxă de chirie pe care comuna o percepe pentru închirierea unor anumite locuri din proprietățile sale pentru afișaj. Și atunci intrăm în ipoteza primă a art. 4, adică în ipoteza când comuna fixează taxe pentru folosința temporară a bunurilor din domeniul său public sau privat.

În adevăr, în speța noastră, contractul care intervine între comuna Galați și firma Margulius este un contract de închiriere. Comuna închiriaza firmei Margulius anumite locuri din domeniul public comunal, sau din proprietățile sale private, pentru afișaj, cu un anume preț.

Este evident că nimeni, afară de firma Margulius, nu are drept să lipească afișe în locurile închiriate, după cum nimeni nu se poate folosi de un bun închiriat, afară de chiriaș. La rândul său însă firma Margulius poate subînchiria aceste locuri aceluia care are nevoie să lipească afișe, sau, mai exact, are drept să ceară o plată dela aceia cari i-ar cere să lipească afișele lor în punctele închiriate de firma Margulius dela comună.

Acesta fiind în definitiv contractul ce intervine între comună și Margulius, întreb: Are drept comuna să zică «nimeni afară de mine nu are drept să lipească afișe în oraș și afișele nu se pot lipi decât în locurile ce aparțin domeniului public sau privat al comunei?»

Este evident că, în lipsa unui text de lege, comuna nu poate pretinde un asemenea drept. Din examenul pe care l-am făcut articolului 4 din legea maximului, am văzut că afișajul nu poate fi asimilat cu nici unul din drepturile cu caracter exclusiv ce aparțin comunei.

Așa fiind, este neîndoios că convențiunea dintre comuna Galați și Margulius nu poate împiedica pe proprietarul unei case din Galați, sau pe proprietarul mai multor case — Creditul Urban de exemplu, — să închirieze zidurile, gardurile, locurile sale pentru afișaj, tot așa cum face comuna cu proprietățile sale, nici nu poate împiedica pe cineva — pe Kaufman în speța noastră — să lipească afișe în alte locuri decât cele închiriate de Margulius, sau să le distribuie din mână.

A decide altfel, ar însemna, de altă parte, cum zice majoritatea tribunalului, a împiedica sau cel

puțin a restrânge dreptul de a distribui în orice mod orice fel de publicațiuni, drept care este garantat prin Constituțiune.

Art. 24 din Constituțiune zice: «Constituțiunea garantează tuturor libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile lor prin viu graiu, prin scris și prin presă.

Nici censura, nici o altă măsură preventivă, pentru aparițiunea, vinderea sau distribuțiunea oricărei publicațiuni, nu se va putea înființa».

Iar art. 28 din Legea presei zice: «Feluritele organe ale publicității prevăzute sunt:

- a) Jurnalele politice;
- b) Foi periodice, literare, științifice, comerciale, industriale, etc.;
- c) Cărți de orice fel;
- d) *Afișe și deosebite înștiințări».*

Mă grăbesc să adaug însă că comuna poate reglementa modul afișajului, potrivit cerințelor estetice, igienei, etc.

A reglementa însă exercițiul unui drept, potrivit unui interes superior obștesc, n'a însemnat niciodată că este tot una cu a monopoliza însăși dreptul.

Iată pentru ce găsesc hotărîrea tribunalului de Galați bine motivată.

București, Fevruarie 1909

EM. DAN

INFORMAȚIUNI

TABLA DE MATERII pe anul 1908 a *Curierului Judiciar*, ce a apărut, cuprinde opt coale tipar; e întocmită în mod analitic-alfabetic și pe articole de legi și regulamente.

Această tablă de materii, care este un adevărat repertoriu juridic, se vinde tot pe prețul de 5 lei ca și acelea din anii trecuți. Ea nu se va trimite decât numai celor la corent cu plata abonamentului.

Rugăm deci pe cei rămași în urmă cu plata a se pune la curent trimițând prin mandat postal sumele datorate.

A apărut: *Volumul V, REPERTORIUL GENERAL DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE* de d-l I. C. Barozzi.

Acest volum care s'a pus în vânzare cu prețul de 8 lei e întocmit în felul și ca supliment al celorlalte patru volume ce au apărut anul trecut în editura *Curierului Judiciar* și al căror preț total e de 60 lei, broșate.

Suplimentul acesta cuprinde toate principiile de drept, soluțiunile și interpretările de legi date de Înalta Curte de casație în cursul anului 1906.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți de drept române sau streine contra valoare, mandat sau ramburs.

A apărut: *Vol. III Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț* de d-l Gr. V. Maniu. Primele două volume au fost premiate de Academia Română.

Prețul 12 lei. Depozit la *Curierul Judiciar* care servește la cere orice cărți de drept, române și streine.